

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . 6 ft.
Fél évre . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kü-
lendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETESI DIJ:

egy l. hasábos petit sor
10 kr., többesori hirtetésnél olcsóbb. Nyilttér
sora 25 kr. Bélyegdíj minden
hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A „Bácska“ politikai programja.

Mélyen tisztelt közönség!

nyilvános működésünk közben gyakran kellett tapasztalnunk, hogy komoly törekvésünkben, megyénk összes érdekeinek mindenoldalú szolgálatában, sokszor gátol bennünket azon körülmény, hogy politikai kérdéseket érintenünk nem szabad.

Ezen tilalom akárhányszor éppen ott szakította meg velünk egyik-másik alkalmi tétel tárgyalását, a hol az legérdekesebb kezdett volna lenni s a nyilvános megbeszélést leginkább sürgette.

Elhatároztuk tehát, hogy egyrészt a lap iránt tanusított előzékeny anyagi és szellemi támogatásért hálául, másrészt pedig kitűzött célunk biztosabb elérése érdekében, a törvényszabta óvadékot letesszük, és folyó évi márciustól a lapot politikaivá alakítjuk.

Ezen lépés megtételekor kötelességünknek tartjuk a lapnak jövőben követendő főbb irányelveit részletezni.

Mindenek előtt megjegyezzük, hogy országunk sajtósági viszonyainál fogva, nagy politika csinálására semmiféle vidéki lapot sem képesnek, sem hivatottnak nem tarthatunk.

Azonban minthogy végelemzésben minden kérdés belenyúlik a politika határába; minthogy továbbá területileg és vagyoniilag tekintélyes, ethnografiailag vegyes ajkú megyénknek csakugyan vannak s mindig lesznek az általános állami érdekek keretén belül is érvényesíthető és érvényesítendő egyéni óhajai; minthogy végül ezen megye számos tekintélyes embere biztosított bennünket, hogy a közkérdésekkel való beható foglalkozásnak jelzett előfeltétele után, ők is szívesen elmondják itt alkalmilag becses nézeteiket: nem lehetett tovább haboznunk abban, hogy a közügyek vitatását, a nem politikai lapoknak kiszabott szűk korlátokból kiszabadítsuk; a fölmerülő megyei jellegű politikai kérdések mindenoldalú megvitatását lehetővé tegyük; az eddig meddőn hevert nagy értelmi tőkét — a mennyiben akcióba lépni hajlandó — gyümölcsöző forgalomba hozzuk.

Lapunk irányát illetőleg, hívek óhajtunk maradni azon eleddig is követett normánkhoz, hogy **nem mi szándékozunk gondolkozási és cselekvési irányt szabni a nagy közönségnek**; hanem inkább konstatálni és terjeszteni iparkodunk az értelmiség által vezetett józan többségnek felfogását, itéletét, érzelmeit, tetteit. Minthogy pedig Bács-Bodrogh vármegyének az utóbbi három rendbeli képviselő választások alkalmával tényleg dokumentált politikai meggyőződése, országunk szabadelvű kormányának elveit ugyszólván egyhangú csatlakozásával elfogadta, helyeselte és magáévá tette: mi meghajolván a megye vagyonos és értelmes osztályainak általunk különben is osztott ezen politikai hitvallása előtt, minden habozás nélkül kitűzzük a magyar szabadelvű párt zászlaját s ennek lobogása alatt fogunk megyénk szebb jövőjeért küzdeni, munkálkodni.

A minden áron való politizálástól, valamint a világgizgató kérdések céltalan bolygatásától, tartózkodni kívánunk; megtartván az új kenyelmesebb keretben is azon eddigi főelvünket, hogy a vidéki lap legyen az, a minek indult lenni: a címében foglalt vidék érdekeinek és megbeszélési valóinak tárháza.

Ezen megszorítás dacára ki fogunk különösen terjeszkedni a velünk együtt lakó népek és nemzetiségek netán nyilatkozó politikai életmozzanataira; mindig tiszteletben tartjuk indokolt és tisztességes hangon szóló ellenzetéseiket, de csak addig, míg az egységes Magyarország fogalmából folyó következményeket nem tagadják vagy fitymálják; azontúl viszont feloldozva érezzük magunkat mind ama tekintetek alól, melyeket a polgári egyenlőség, felebaráti szeretet és a ius fortioris különben parancsolna.

A megyei közügyeket, melyeknek eddig ugyszólván kizárólagosan odaszenteltük tollunkat, a politika bevonása után nemcsak hogy nem fogjuk terjedelmesen és állandóan szemmel tartani; hanem egyáltalán arra fogunk törekedni, hogy most már szabadabban forgathatván a bonckést, vagy a fölmerülő megyei kérdéseket politikai háttérrel, vagy a szőnyegen forgó politikai mozzanatokot megyei érdekek szempontjából elemezzessük.

Egyben kell csak szűkebbre vonnunk az eddigi keretet, abban, hogy a vidék és községek apró érdekeit s bajait rövidebben s tömörebben fogjuk regisztrálni; de csak azért, hogy elvi érdekű ügyeiket annál alaposabban szellőztethessük.

A vallás, erkölcs, népnevelés, kulturális, ipari és kereskedelmi haladás, gazdaság, törvényhatósági ülések, egyletek s társulatok ügyeit, mint eddig, úgy ezentul is, éber figyelemmel, békülékeny szeretettel, buzditva bíráló nézetnyilvánítással, a kétes becsú utítások iránti föltétlen rajongás és a maradi hagyományosság dicsérete között közéletet tartva, megfontoltan igyekszünk tárgyalni.

Lelkünk egész melegével szolgáljuk az erőszak nélküli magyarosodás ügyét és minden oly tényezőt, mely centrifugális társadalmunkban az egybeforradás, kölcsönös bizalom s ebből folyó igazi testvériség érdekeit előmozdítani alkalmasnak kínálkozik.

A meddő szóvitától, botrányhajhászattól, határozottan elzárkózunk; nem tartván igényt a szenvedélyeket pillanatnyilag csiklandozó cikkek általi érdekkeltésre.

Ezek után nincs egyéb hátra, mint kérnünk mindazokat, a kik egy hangban tisztességes, tartalomban valóban közérdekű, terjedtségben egyetemes, főnállásban biztos megyei lapnak lételet kívánatosnak ismerik: legyenek szívesek ezen cél megvalósításához egyrésztől szellemi, másrésztől anyagi támogatásukkal hozzájárulni és azt felvirágoztatni.

Részünkről eddig is megtettük a lehető, ezután is meg fogjuk tenni. Igéretekkel, nevekkel és eddig teljesített szolgálatainkkal nem kérkedünk. Működésünk nyitott könyv lesz ezentul is, mint volt eddig.

Vajha sikerülne kitűzött célunk, mely e megye fölvirágzásával és mindenoldalú emelkedésével azonos!

Kelt Zomborban, 1884. évi március hó 1-én.

Bittermann Nándor,
a „Bácska“ kiadója.

Dr. Molnár István Lajos,
a „Bácska“ szerkesztője.

Mai számunkhoz melléklet van csatolva.

Az árvtári kölcsönök

célszerűbb ellátása tárgyában javaslatlételre kiküldött bizottság a következő, közgyűlésileg is elfogadott közérdekű indítványt tette:

Korbai Károly megyei bizottsági tag urnak a megyei árvtárakból adandó kölcsönök tárgyában tett és a múlt évi október 5-én 550 közgy. szám alatt hozott határozattal, alulírt bizottságnak javaslatlétel végett kiadott alatti indítványát, a tisztelettel alulírt bizottság beható tárgyalás alá vette, és miután meggyőződött arról, hogy a megyei lakosság — dacára annak, hogy az árvtárak jelentékeny mérvű pénzkészlettel rendelkeznek — nem fordul a megyei árvtárakhoz kölcsönökért oly mérvben, mint azt az árvtárak készlet elhelyezésének érdeke igényelné, ennek okát pedig nagyrésztben a kölcsön utalványozása tekintetében eljárásban találja: e részbeni javaslatát tiszteletteljesen a következőkben terjeszti elő:

1. A megyei árvtárak határozatilag utasítandó lenne, becsússzon ki azonnal egy magyar, német és szerb nyelven szerkesztendő hirdetményt, melyben a megye lakossága figyelmeztessék, hogy a megyei árvtárak jelentékeny mérvű pénzkészlettel folytonosan rendelkeznek, mely az e megyebeli ingatlan vagyona leendő zálogjogi bekebelezés mellett 6% os kamatra egy évtől husz évig terjedhető időtartamra kölcsön kiadatik.

Ezen hirdetménynek több nyomtatott példánya a megyebeli községek előjáróinak a legkiterjedtebb módon eszközlendő, és három havonként ismétlődő meghirdetés végett azonnal megküldessék és egyúttal a községi előjárók utasítandók, hogy a néppel való magán érintkezéseikben is a kölcsönöt kereső lakosságot a megyei árvtárakból nyerhető olcsó kamatú kölcsönökre figyelmeztessék és oda hassanak, hogy a kölcsönöt kereső lakosság, akár rövidebb, akár pedig hosszabb lejáratú kölcsönökért első sorban a megyei árvtárakhoz forduljon, ezáltal a megyei árvtárak érdekeit is előmozdítván, hogy az összesített árvtárakon folytonosan gyümölcsöztessek.

Ugyanazon hirdetményben a megyei lakosság is figyelmeztetendő, hogy a kölcsön megszavazásához, betáblázatásához és utalványozásához szükséges kérvények a községi jegyzők által a megyei árvtárak által kiadott minták szerint azonnal és csekély mérvű díjak mellett elkészíttetnek, a kért kölcsönök minden utánjárás nélkül, a lehető legrövidebb idő alatt kiutalványoztatnak és a kérvényező kivására nekik községi előjáróságuk utján is kézbesíttetnek.

2. Utasítandó lenne továbbá a megyei árvtárak, hogy a kölcsön engedélyezése, zálogjogi bekebelezésére és tényleges kiutalványozására iránti kérvények mintáit a megyei tiszti főügyész meghallgatásával azonnal készíttesse el, és az ebbeli ugyszintén a kötelező nyomatványoknak a megyei nyomdában leendő készletben tartása iránt gondoskodjék, — figyelmeztetvén egyúttal a megyebeli községek összes jegyzőit, hogy az ebbeli nyomatványok — melyek által a kölcsön ügynek gyors lebonyolítása elősegíttetik — olcsó áron, egyszerű postai megrendelés folytán a megyei nyomdában bármikor kaphatók.

3. Mondja ki a megye közgyűlése határozatilag, hogy a megyebeli községek jegyzői az ily kölcsönökre vonatkozó kérvényeket esetéről-esetéről 24 óra, de legfeljebb három nap alatt a jelentkező kérvényezőknél kellőleg felszerelve a következő iratdíjakért elkészíteni tartoznak — és pedig:

a) 1000 frtg terjedő kölcsön engedélyezésérti kérvényért 1 frt.

1000 frton felül terjedő kölcsön engedélyezésérti kérvényért 2 frt,
a mellékletül szolgáló kataszteri birtokiv hiteles másolatáért, a végén felveendő az iránti bizonylattal együtt, hogy a kérdéses birtok azonos azon birtokkal, mely a . . . számú telekjegyzőkönyvben A . . . sor számok alatt van felvéve és hogy N. N. a kérdéses ingatlanoknak tetteles birtokában van — az első iv után 1 frt.

b) A zálogjogi bekebelezést kérő folyamodványért, ide értvén a szükséges és a kötelezőny másolatát is 1000 frtg terjedő kölcsönél 1 frt,
1000 frton felüliekénél 2 frt.

c) Azon folyamodványokért, mellyel a betáblázott eredeti kötelezőny a megyei árvtárakhoz betérjesztetik és a kölcsön összegnek tényleges kiutalványozása és kifizetése kértik 1 frt.

4. Utasítandó lenne a megyei árvtárak határozatilag, hogy az árvtárakból kölcsön engedélyezéséért, illetőleg kiutalványozásáért benyújtott minden egyes kérvény beérkezésétől számított három nap alatt okvetlenül elintéztessék, és a reá következő két nap alatt a kiadóhivatal által a kérvényezőnek a községi előjáróság utján kiküldessék, hogy mindezen határidők pontos megtartásáért a megyei árvtárak elnök ur első vonalban felelőssé tétessék, hogy továbbá oly esetben, midőn valamely kérvényező, a betáblázott kötelezőny betérjesztő kérvényében azt jelenti ki, miszerint a tényleg kiutalványozott kölcsönt nem a megyei árvtáraknál közvetlenül, hanem tartózkodási helyének községi előjárósága utján kívánja átvenni: az utalványozó végzésben a megyei árvtárak utasítások, az utalványozott kölcsönösszeget, az első félvi kamat levonása után, egy bélyegtelen elismervény és a kölcsönkönyvecské kíséretében az illető községi előjáróságnak postán 48 óra alatt megküldeni és ezen küldeményről egyúttal az illető kölcsönvevőt is közvetlenül posta utján értesíteni, ily esetekben azután az illető község bírja, jegyzője és pénztárnoka, Zentán pedig a város polgármestere és pénztárnoka személyes felelősség alatt tartozzék a megyei árvtárak által kiküldött külsőntökét az évbéli könyvecskével együtt 24 óra alatt az illető kölcsönkérőnek — az általa a községi bíró és jegyző (Zentán a polgármester és egy tanácsnok) mint tanúk által aláírandó elismervény mellett — kézbesíteni s ezt a reá következő 24 óra alatt a megyei árvtáraknak beküldeni.

5. Intézzék a megye közönsége Ó Nagyméltósága az igazságügyi miniszter urhoz egy felterjesztést

arra nézve, hogy az e megyei kir. törvényszékek és járásbírók mint telekkönyvi hatóságok, az árvtárakból kölcsönök jelzálogi bekebelezésére iránti kérvényeket mindig soron kívül és azonnal intézzék el akként, hogy az ebbeli bekebelezési végzések a kérvény benyújtásától számított nyolc nap alatt okvetlenül el is becsússzanak.

6. A megyei árvtárak határozatilag utasítandó, hogy az árvtárakból engedélyezendő kölcsönöknek a jelzálogul lekötött földbirtokban értéke gyanánt a kataszteri birtokivokban kitüntetett tiszta jövedelemnek negyvenszeres összegét tekintse, és az ebbeli összeg egyharmad részének erejéig az 1877. évi XX törvény-cikk 289. §-a értelmében — figyelemmel ezen § utolsó bekezdésére, minden kölcsön kérőnek hitel adhat.

7. A megyei gyámhatósági szabályrendeletnek 404 ik §-a akként lenne megváltoztatandó, hogy a törlesztési évek száma, tekintet nélkül a kölcsönösszeg nagyságára, egy évtől harminc évre terjedőleg állapíttassék meg, melyen belül az árvtárak — figyelemmel a kölcsön kérvényben kért időtartamra — szóval kezes legyen — és hogy az egy-egy adósnak adható kölcsön legnagyobb mérvére, vagy is az 5000 frtra vonatkozó intézkedés, mint célszerűtlen, mellőztessék.

8. A megyei gyámhatósági szabályrendeletnek az átmeneti intézkedésekre vonatkozó 487 ik §-a tolassék meg e következő határozattal:

A községi közgyámhatósági adások, kik jelenlegi tartozásaikat jövőre is, rövidebb vagy hosszabb időre megyei árvtárakból kölcsön gyanánt megtartani óhajtják, és ennek biztosítására kellő ingatlan vagyonnal bírnak: jogosítva vannak a jelzálogul már szolgáló vagy még adandó ingatlan vagyonaik új telekkönyvi kivonata és kataszteri birtokivének becsatolása mellett azt egy a megyei árvtárakhoz intézett, de az illető község előjáróságánál benyújtandó kérvénnyel kérelmezni. Ezen kérvények minden egyes adósr nézve külön-külön, a községi előjáróság által a megyei árvtárakhoz véleményes jelentéssel felterjesztendők, mely felterjesztéshez az illető adósnak eddigi eredeti kötelezőny és számlakönyvének kivonata is melléklendő.

Ha ily adósnak tartozása az eddigi jelzálogi biztosítékul szolgáló vagy a biztosíték gyanánt újonnan felajánlott ingatlan vagyonaértéke által az 1877. évi XX. t. c. 289. §-a értelmében elegendőleg van fedezve: a tartozás, megyei árvtárakból kölcsön gyanánt, az illető adós által kérelmezett, de tíz évet meg nem haladható időtartamra, az eddigi adósnál meghagyandó, azon feltétellel, hogy az adós eme tartozásának ekkénti átalakításáról egy a megyei árvtáraknál kötelezőnyeknek megfelelő és az árvtárak által a tiszti ügyész hozzájárulásával megállapítandó szövegű nyilatkozatot vagy a szükséges képet egy ily kötelezőny kiállítani és ezt közgyűlési okirat alakjában az árvtárakhoz betérjeszteti tartozik. Ha a tartozásról új kötelezőny állított ki, ennek alapján a zálogjog a Bács-Bodrogh megyei összesített árvtárak javára a tartozó kölcsönösszege és járuléai erejéig az illető adós által saját költségén mindenesetre telekkönyvileg bekebelezendő, ha pedig csak egy nyilatkozatot állított ki, a jelzálogi bekebelezés szükségesége vagy abban hagyása iránt az árvtárak a tiszti ügyész hozzájárulásával esetéről-esetéről határoz.

Az így fedezett követelések azután az illető községi árvtáraknál apadéka hozandó, a megyei árvtáraknál e öirandó és úgy tekintendő, mintha a községi árvtárak a megyei árvtárakba ily összeget készpénzben beszállított volna — magától értvén, hogy az apadéka hozatal alkalmával egyúttal ugyanolyan összegig terjedő egy vagy több árva követelése is, az előbbi árvtárak kivonatok felterjesztése mellett az árvtárak központi kezelés és ellenőrzés végett átadandó, s a netaláni különbözet kézpénzben kiegyenlítettendő leendő.

Hirek.

A „Bácska,” a homlokán levő programhoz képest — reméljük előnyére — átalakul. Ára marad a régi. Kérjük mindazon közgyűbarátokat, akik törekvéseinket méltányolják, sziveskedjenek a lapnak járátókat gyűjteni. Elég volna, ha a t. közönség a látogató mulatóhelyeken és vendéglőkben megkövetelné és sürgetőn lapunk tartatását. Mi már ezennel elértük a töltőn várható áldozatkészség és érdeklődés netovábbját: talán nem szerénytelenség tehát, a t. nagy olvasó közönséget a lap járátásában kulmináló pártolásra is felkérjük. Új megrendelő a lapot március végeig ingyen kapják.

Sürgöny. »Bácska» Zombor. A képviselőház Latinovits Gábor lankadatlan buzgalma és lelkes beszéde folytán mai (március 1.) ülésében a baja-szabadkai vasutat megszavazta.

Szabó László, Zenta város választókerületében megválasztott képviselő, megválasztása óta a szabályszerű 30 nap elteltén, a nélkül, hogy e választás ellen kérvény adatolt volna be, az országúhoz márc. 1-i ülésében igazoltnak jelentett ki.

Csonopláról kelt levélben kaptuk a következő okmány-másolatot: „Az 1-ső budapesti 1847. honvéd aggharcosok egyesülete nagyságos és főtisztelendő Széchenyi Jenő urat, a kalocsai főkapitány c. kanonokát és nemes-militicsi plébánost, a baba, a nemzet, az egyház, a tudomány és művészet, közközlés és nevelésügy, embertársaság jólétének, valamint a közjó előmozdítása körül szerzett kiváló és rendkívüli érdemei elismerésül tiszteletbeli tagjává megválasztotta, miről a díszes okmány a kitüntetettnek már kézbesítve is lett.”

Pancsováról írják lapunknak: A csángó-magyar egyesület 5000 frtot küldött le az aldunai telepítési kormánybiztoshoz, hogy azon a csángók részére földmívelési cikkeket vásároljon. 200 éke már meg van rendelve, melyeknek egy része már e hó közepén a telepes községekben lesz. A múlt év végén Gyurgyevón 1901, Hertelendyfalván 549, Nagy-Györgyfalván

816, összesen tehát 3265 csángó volt. Hertelendyfalván és Nagy-Györgyfalván az iskola már e hó végén teljesen készen lesz. Az egészségi állapot általában kedvező.

Athelyezés. A m. kir. pénzügyminiszter Tellér Zsigmond, kulai kir. kincstári gazdasági gyakornokot ugyanily minőségben a lugosi kincstári ispánsághoz helyezte át.

Dal- és táncestély. Vasárnap, a görög keletiek farsangjának utolsó napján, a zombori szerb olvasókör saját szép helyiségeiben nagyon jól sikerült hangversenyt és táncvigalmat rendezett. A műsort két zongoradarab, két vegyeskardal, két férfikardal és egy szavaltat töltötte be, Drakulic Darinka k. a. a „Faust” opera keringőjét Liszt Ferenc Átiratában, Maximovics Antonia urnő pedig ugyancsak Liszt Ferenc „Tartar-teila”-ját játszották, kifogástalan technikával és jó fel-fogással. Mihajlovics Alexandra k. a. Popovits Mátó egy költeményét meglepő otthonossággal és értelemmel szavaltta. A kardalok szabatos előadása nagy hatást keltett, úgy, hogy valamennyit megürítették. Különösen sok tapsot nyert a dr. Pacsu „Kolo”-ja. A zsűfolt termekben borzasztó hőség volt. A hangverseny után óhatással távoztak, vajha állandóan együvé lehetne hozni legalább a társadalmi téren a szerb és magyar értelmiséget, melyek eddig mindig külön-külön mulattak. A példa megmutatta, hogy lehetne.

A hadmentességi díj valamelyes beuyjtási határidejének meghosszabbítása. A közadók kezeléséről szóló törvény értelmében azok, kik adóbevallásaikat a pénzügyminiszter által kitűzött határidőben be nem adták, a bevallás beadására 8 napi határidő kitűzése mellett oly megjegyzéssel hivatnak fel, hogy ezen újabb határidőnek meg nem tartása esetén adójuk hivatalból fog megállapítani. Miután az 1884. február hó 1-én kibocsátott hirdetmény értelmében a hadmentességi díj valamelyes beadására a nagy méltóságú magy. kir. pénzügyminiszter ur által kitűzött határidő a mai napon lejár: ennélfogva fentebbiek értelmében felhivattak a fővárosban állandóan tartózkodó összes hadmentességi díjkötelesek, hogy az 1884. évi hadmentességi díjkivetés alapjául szolgáló vallomásaikat a központi, illetőleg adókerületi adószámveteli hivataloknál március hó 8-ig bezárólag reggeli 8 óráig déli 12 óráig okvetlenül nyújtsák be, mert különben ezen adójuk a törvényben megszabott büntetés alkalmazása mellett hivatalból fog megállapítani.

Drotkötél. Az áltóló fümei vasút üzletigazgató-sága 8000 méter hosszú, 55 mm. vastag és 54 db vasdrótból font, folyóméterenkint 25 vámffont súlyú drótkötél szállítására 200 frt bánompénzzel felszerelt ajánlatokat elfogad.

Nemes-Militicsen farsang utolsó napján piknik rendeztetett Széchenyi plébános házában nagytermében Kanyarszky Matild, Kaich Mariska, Mamuzsich Mari és Ivánkovits Mártha urhölgyek által. A gazdagon felterített asztal mellett 24 személy foglalt helyet; mi közben a felköszöntő Széchenyi kanonok ur mondotta a rendezőnőkre. Vacsora után tánc vette kezdetét, mely reggeli 7 óráig tartott.

Beküldetett A bezdáni-utca végig vonuló ároknak a sörház mögött levő része, a mostani hüvösebb időben is kiállhatatlan büzt terjeszt. Kérjük a rendőrséget, hogy azon környék lakóinak egészsége érdekében a baj okát kipuhatólni és megszüntetni sziveskedjék.

„Óvoda bál” Moholyon. E becses lapok nagyérdemű olvasóközönsége többször és örömmel értesült azon fontos dologról, hogy a kisdödöda ügyét meggyenk egyes községeiben egész odaadással karolják fel; hangversenyeket, táncvigalmakat, gyűjtéseket stb. rendeznek az óvodák terjesztésére. A tapasztalat bizonyítja azon körülményt, hogy a megyei lapok között a „Bácska” hasábjairól legtöbbször olvasunk egyes mozzanatokat ezen alapnevelésről; így látjuk a 15-ik számában — a tek. szerkesztő ur tapintatos és buzgó megjegyzésével — azon hírt, hogy Moholyon is belátják már ezen magasztos cél fontosságát; hisz nem kell nekik elősorolni azon sok előnyt, hasznot és jót, mely oly nagy hatással van magára a gyermekre, szülőre, községre és az egész társadalomra. Nem várják be az intő kor nógatását, hanem a művelődéssel parallel lépést tartó községeink példájára. f. hó 16-án táncvigalmat rendeztek, hol táncoltak, izzadtak az ártatlanok javára. De nem siker nélkül ám, mert a következő hasznot mutat fel ezen jegyzőkönyv. másolata: „Jegyzőkönyv, felvettett Moholyon, 1884. évi február hó 21-én mint a kisdödöda javára 1884. évi február hó 16-án rendezett táncvigalomra kiküldött bizottság elnöke által a számadások megvizsgálására kitűzött határnapon. Jelen voltak alulírottak. Kossin Károly b. pénztárnok és Konyovits Tódor pénztári ellenőr, bemutatják az óvoda javára rendezett táncmulatság alkalmával begyűlt pénzektől szülő kimutatást. Ezen kimutatás szerint történt felülvizsgálat alapján befolyt az elárusított jegyekért, beleértve a történt felülfizetéseket is 157 frt 13 kr. 400 darab sorsjegy, drbja 10 krral értékesítvén, 40 frt. Ezek szerint az összes bevétel tesz 197 frt 13 krt. Ebből a bizottságok hozzájárulásával kiadottt zene, terem, nyomatványok, zenészek élemezésére és más aprólékos számlaszerinti kiadásokra összesen 97 frt 13 kr. Marad az óvoda javára tőkésítendő 100 frt, mely összegnek gyümölcsözés tekintetéből a moholyi segélyegylet mint szövetség pénztárába leendő elhelyezésére Kossin Károly pénztárnok utasított azzal, miként a betéti könyvecskét a községi előjáróságnak felbizonnyítvány kikérése mellett azon kéressel adja át, miszerint eme összeget a létesítendő óvoda javára őrizze. A történt felülfizetéseknél hirlapilag leendő nyugtatására az el-

Melléklet a „Bácska“ 19-ik számához.

nök, pénztárnok és Kleiner János bizottsági tag egyet-
értőleg utasított. K. m. f. Mikosevics Antal s. k. bizottsági elnök, Kossin Károly s. k. biz. pénztárnok, Kleiner János s. k. biz. tag, Sümege József s. k., dr. Nagy Kálmán s. k., Kiss Antal s. k. b. b. tag, Konyovits Todor s. k. pénzt. ellenőr. Jegyezte Bene István s. k., b. b. jegyző. Felülírtak: Adler D. 1 frt 20 kr., Adler 20 kr., Apáthy 20 kr., Anderás W. 20 kr., Balogh P. 2 frt 33 kr., Beck M. 1 frt 20 kr., Baranyi J. 1 frt 20 kr., Blau I. 20 kr., Bene I. 1 frt 20 kr., Czveits Ml 1 frt 20 kr., Deák Lukács 20 kr., Deininger J. 20 kr., Egész I. né 20 kr., dr. Engelmann Zs. 4 frt 20 kr., Engelmann A. 1 frt 20 kr., Fridrik T. 20 kr., br. Flieser K 1 frt, Gyurcsanszky J. 1 frt 20 kr., Gyetvay B. 20 kr., Gödrössi J. 40 kr., Gerber K. 20 kr., Hodikné 20 kr., Hodik 20 kr., dr. Herczel Fülöp 20 kr., Jablonszki J. 20 kr., Jessernigg A. 40 kr., Jónás P. 20 kr., Jovanovics Gy. 40 kr., Joszinovics L. 1 frt, Kleiner J. 40 kr., Kovacsics J. 4 frt 20 kr., Lolin Jovan 70 kr., Lolin M. 40 kr., Löbl és Pollák 1 frt 20 kr., Matkovics J. 2 frt 20 kr., Messer I. 1 frt 20 kr., Mészáros M. 20 kr., Mikosevics A. 4 frt 20 kr., Mircsov A. 1 frt 20 kr., Müller N. 20 kr., Nagy J. 20 kr., Nasztaszity St. 40 kr., Németh A. 40 kr., N. N. 1 frt 20 kr., Ofner I. 1 frt 20 kr., Ofner L. 4 frt 20 kr., Opitz S. 4 frt 20 kr., Pásztor Gy. 2 frt 20 kr., Pekó I. 2 frt 20 kr., Pekáry I. 1 frt, Pollacek M. 40 kr., Popovics M. 20 kr., Popovics Szv. 20 kr., Raisch A. 20 kr., Slapek 1 frt, Schumacher W. L. 1 frt 40 kr., Sümege J. 4 frt 20 kr., Szalados I. 20 kr., Udovicsky Gy. 40 kr., Vlaszkalics M. 1 frt 40 kr., Vuics I. 20 kr., Weisz N. 20 kr., Wenczel A. 40 kr., Winkler F. 2 frt, Wolfné 20 kr., Wolf Adolf 2 frt 20 kr., Zsarkó A. 4 frt 20 kr. Összesen 73 frt 23 kr., kiknek a kisderek nevében és a hálbizottsági elnök megbízásából alulírott hálás köszönetet nyilvánítt. Ami a rendezett táncvigalom beható támogatását illeti, erkölcsi kötelességemnek tartom nyilvánosságra hozni és az elismerés érzetével köszönetet nyilváníttani legelső rendben is a nemes dolgok iránt oly fáradsáttalan buzgósággal közreműködő és közelismerést érdemlő, a lelki és testi szépségben egyenlően ragyogó Kiss Antalné szül. Wagner Ilka öngyűségének; azután községünk derék új jegyzőjének tek. Mikosevics Antal ur, mint a hálbizottság elnökének, ki önfeláldozással iparkodott a szent cél elérésére tőle minden kitéhetőt elkövetni, de birjuk tőle abbéli ígéretét, hogy az óvoda drága igéje egy év elteltével testté válik. R. I.

Adáról írjak: Szulik József prépost ur, mint kerületi iskolalátogató február havi körutjában a gondjára bízott népiskolákat sorra meglátogatta. Adán a tanügynek egy egész napot szentelt, hol fontos hivatásának céljából teljes szakértelemmel tartja előadást és vizsgát. — Ruberné szintársulata itt tölti a farsang utolsó napjait, nem csapott ugyan a beköszöntővel nagy szelet, de az első két darab sikerült előadása után annál nagyobb tiszteletet vívott ki magának. Eddigi működése a hazai vándorszínészetnek diszére, a község meglegedésére szolgált. Ha így tart mindvégig, a kellő pártolás nem marad el. — Fél éve, hogy községünkben a tizedik huszár ezred állomásoz, mely az elszállásolás szokott nehézségeinek leküzdése óta minden oldalon nyilatkozó alkalommal a katonai tisztességhöz illő magatartást tanúsít. Férfi nyájassággal viseltetik a közlakosság iránt, anélkül, hogy mindenkivel mély barátságba bocsátkoznák. Az altisztek által m. hó 23-án rendezett bál fényesen sikerült; felémelve éltettek minden egyes főtisztest, kik őket s az egész ezredet atyjai szeretettel, fegyelmi szabályok megtartásával, nyájias bölcsességgel vezérik, a közérköliség útján oktatják és kormányozzák.

Kövezési vám- és helypénz jövedelem címén a zombori kapuknál beszédetett az 1882 évben.

1882.	Jegyzet		vásár		vásár		vásár		vásár	
	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
Január	127 48	180 35	44 33	67 70	182 20	372 68	48 35	121 23	157 56	247 25
Február	197 31	206 49	67 70	182 20	372 68	48 35	121 23	157 56	247 25	311 83
Március	374 03	372 68	182 20	372 68	48 35	121 23	157 56	247 25	311 83	328 80
Április	211 24	220 86	48 35	121 23	157 56	247 25	311 83	328 80	388 89	135 11
Május	311 83	463 28	157 56	247 25	311 83	328 80	388 89	135 11	161 91	370 73
Június	328 80	388 89	135 11	161 91	370 73	312 80	133 78	404 59	151 12	289 25
Július	135 11	161 91	370 73	312 80	133 78	404 59	151 12	289 25	94 45	274 55
Augusztus	370 73	312 80	133 78	404 59	151 12	289 25	94 45	274 55	126 41	226 05
Szeptember	335 59	251 71	91 61	289 25	94 45	274 55	126 41	226 05	31 84	51 87
Október	271 91	263 15	94 45	274 55	126 41	226 05	31 84	51 87	1160 08	2528 20
November	314 36	295 80	126 41	226 05	31 84	51 87	1160 08	2528 20	1211 82	2558 18
December	136 62	142 98	31 84	51 87	1160 08	2528 20	1211 82	2558 18	872 53	2553 02
Összesen	3115 07	3263 90	1160 08	2528 20	1211 82	2558 18	872 53	2553 02	17265 10	

Vozab József közép-bácskai 5-ik sz. honvéd zászlóaljbeli szabadságot állományu hadnagynak, a m. kir. honvédség kötelékéből kérelmezett kilépése, véd.

kötszletszégének teljesítése után, viselt tisztí rendfokozatának megtartása nélkül, megengedtetett.

Az ó-becei adóhivatalnál egy II. oszt. hivatal-szolgái állás betöltendő.

Az újvidéki fővámbivatalnál egy ösztöndíjas vámbivatali gyakornoki állásra pályázat van hirdelve.

Pályázat. A magyar kir. államvasutak vonalain több távírdai felügyelő gyakornoki állás lévén betöltendő, erre ezenel pályázat nyitattik. Pályázóktól megkívántatik, hogy a magyar nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírják, továbbá tartoznak bizonyítvánnyal igazolni, hogy valamely műszerési avagy távírdai műszerési műhelyben sikerrel működtek. Ezen állással addig, míg az illető szakmájába tökéletesen begyakoroltatik, 1 frt 50 kr. napi díj jár. Ha pedig az illető alkalmasnak találják, ki fog nevezetniti végleges minőségben távírdai felügyelővé a következő illetményekkel: fizetés 480 frt, lakbér 150 frt illetve 100 frt, uti átalány 300 frt és természetbeni ruhailletmény. Felhivatnak tehát mindazon a Szt. István korona területén született, avagy magyar honpolgári jogot nyert egyének, kik fenti állásra pályázni óhajtanak, miszerint születési, esetleg honosítási, iskolai, műszerési bizonyítványokkal ellátott folyamodványokat alólirt igazgatóság távírdai ügyosztályában (Budapest, sugárút 87. sz. II-ik emelet) lehetőleg személyesen, legkésőbb folyó évi március hó 15-ig nyújtsák be. Budapest, 1884. február 19-én. Az igazgatóság.

Pletikoszich Ferenc esantavéri illetőségű, budapesti lakos saját, valamint kiskoru Mihály, Gyula és Irén nevű gyermekei vezetéknévének „Hajós“-ra kért átválttatása, folyó évi 12,587/VII. b számú belügyminiszteriumi rendelettel megengedtetett.

Hirdetmény. Az 1884. évi közmunka összeírásai lajstromok 1884. évi február hó 25-től bezárólag március hó 10-ig a városi számvevőségél közszemlére kitéve lesznek, megjegyeztetik: hogy mindenki az öt vagy másokat illető tételekre nézve netáni észrevételeit a fent kitett idő alatt a városi tanácsoshoz beadhatja. Az elkésve beadott felszólamlások figyelembe vétetni nem fognak. Zombor, 1884. évi február 24. é. Donozlovits József, főszámvevő.

O-Becséről írja levelezőnk: Beszéljünk már most olyanról is, a miről már rég nem szoltunk, t. i. községi életünk némely fényoldaláról. Kezdjük a világosságot. Utcái lámpáink lángjai, nehogy a szemet rontsák, nagyság tekintetében egy gyufa-szál lángjával vetekednek, de csakis körülbelül esteli 9 óráig, mert ekkor a boldog alvók megnyugtatósa céljából vagy elaltatnak, vagy önmaguktól elalszanak. Azt mondják, hogy e lámpák elmelezése vállalkozóra bizatván, ez nem tehet róla, ha a petroleum O-Becsén minduntalan fogytán van, de még ha ez bővében volna is, igen bajos oly hosszúsága lámpa-belet beszerezni, a mi a petroleumba mélyen behatolhatna, miért is 9 óra tájban a bél a nedűből kimaradván, kénytelen szomjan halni, a lángot is magával ragadván a rideg sirba. Nem rendelkezik a község eszközökkel, melyek a vállalkozót kötelezettségei teljesítésére szoríthatnák? Ha nem rendelkezik, kezelje a kivilágítást a község saját közgei által. Bizonyosan olcsóbb lesz, de még talán nagyobb és hosszabb ideig tartó világosságunk is lesz. Vagy talán O-Becse annyira haladt, hogy világosságra szüksége sincs?! — Kiadatott a rendelet a gyalog járdák tisztogatására. Kibővült, megmagyaroztatott és meg nem tartatott. Most azután hegyenvölgyön jár az ember, a tyukszemekkel megáldott halandók vajmi nagy öröme. — A templom utca beti vásárok alkalmával a legsűrűbben látogatott utca. Nem volna-e helyes intézkedés, ha ezen utcán, a hol a gyalog járda egy sem valami túl-széles, a kirakatok és a lelőgő ruhaneműek valamely alkalmasabb módon helyeztetnének közszemlére, de úgy, hogy a járó-kelők ne háborgassa? — Hát a disznó-piac mikor vándorol el jelen rosszul választott helyéről valami alkalmasabb helyre? — Hát a sok közveszélyes kutyákra nézve mikor és miféle intézkedéseket szándékozik foganatosítani az, a kinek ez kötelessége? — Hát a tej, tejfelnek megártana-e, ha néha napján megvizsgáltatnák, vajjon csakugyan tej és csakugyan tejfele az, a mit ily címenek az új városháza közvetlen közelében árulnak? — A húsról nem merek szólni, mert házi gazdák is mérszáros ember lévén, tartok tőle, hogy rövid uton, felmondás nélkül kitesz a házból, a mikor is hosszú időn át húzóható pernek néznek eléje, levén községi bíróságunknál sommásoknak nevezett perek, nagy sommájú idő alatt lebonyolíthatók. — A mi a pékeket illeti, igaz hogy csak egynek a sűteményeit ismerem, mert mindig tőle vásárolok, őszintén mondhatom, hogy sűteményei bármily igényt is kielégítenek s e tekintetben legalább dicséretet említhetek fel. — „Uj seprő jól söpör“ — ebből kiindulva kérjük az új bíró urat, intézkedjék tőle lehetőleg, hogy így ő róla mint a községről csakis a legjobbat mondhasassuk el, leginkább, hogy rend legyen. r. l.

Zombori iparosok, több iparbarát részvételével, gyűléseket tartanak az ipartörvény-javaslat némely szakaszainak módosítása iránt. Az értekezletek eddigi irányát kivált a kvalifikáció kikötésére, a kötelező társulás és a vásárugy rendezése körül kíván, a javaslaton egyet-mást változtatni. Jövőre többet.

Knézy Peter bikityi és Perndl Adorján kishegyesi r. k. segédlelkészek az 5-ik illetőleg 2-ik honvédszázalajhoz tábori lelkészekül osztattak be.

Csantavéren egyik vasuti állomás tisztviselőnek 52 frttal terhelt tárcáját hivatalos helyiségéből ismeretlen tettes ellopta.

Szeghegyen szombaton példás rendben folyt le az új elüljárók választása.

Színhazi műsor. Ma kedden Szepessy Gusztáv jutalmául: Brankovics György Szerbia despotája, történeti dráma. Szerdán: Olivett lakodalma, operett. — A ma kedden jutalmazandó Szepessy, egyike legszorgalmasabb s örökké igénybe vett színészeinknek; megérdemelné tehát, hogy a község irányában érdeket s pártolást tanúsítson.

Rombai Dező, a gazdasági egyesület h. titkárja, f. hó 1-én átvette az agendát.

A magy. kir. igazságügyminiszter Kaich Miklós hódásági kir. járásbíróági díjokat, irtokká nevezte ki.

Újvidéken Siásits Vászó 6 ezredbeli közbaka, pályauantságból szíven szírta magát.

Február 28-án Kovilon a megyei alispán, Marschan jószágigazgató, Tripolszky kir. főmérnök, dr. Nagy Kálmán titeli szolgabíró, Dörner Márton telepítési elnök, megszabták az új telepítendő község helyét és építési módokat.

Vasárnap az újvidéki iparosok Molnár György elnöke alatt, az ipartörvényre vonatkozólag értekezletet tartottak, melynek eredményét az országgyűléshez szánták fölterjeszteni.

A budapest-zimonyi vaspályán e hó 2-án Halas és Szabadka közt egy zajesári szerb kereskedő, a ki bevásárlások tekintetéből Budapesten időzött, megörlött.

A „Telecska“ című kulai lapban Schmaus Ferenc torsi jegyző, lelkes indítványt tesz 1784 május 15-én alakított községének 100 éves jubileuma megtartása ügyében.

Újvidék törvényhatósága 6-án közgyűlést tart. Baján Millasevics Márton közigyűző kedves leányát Vilmát, eljegyezte Horváth Gyula cs. kir. huszárfőhadnagy.

„A magyar történelem alakjai a délszláv költészetben. I. füzet. Zombor 1883. ára 35 kr.“ — című, Radics György zombori főgm. igazgató által szerkesztett olvasókönyvet, a m. n. g. vallás- és közoktatásiügyi m. kir. miniszter ur a szerb nyelvet tanító intézetek számára segédtkönyvkül engedélyezte.

Az északi törvényszék f. évi február 23-ról 1201. sz. a körözi Hrazdil Amadeo és Simony Jóska az északi börtönből február hó 25 és 26-ika éjjelén megszökött veszélyes fegyencéket. Nem csoda, hogy a tényeket három nappal megelőző (?) horvát előrelátásnak a magyar lassabb viszonyok nincsenek inyére.

Kernyaja és Ujszivac község árvtárai szabályrendeletét a belügyminiszterium jóváhagyta.

Baján Lővárdi Alajos tanár Reif-Reifing és Ördögánya vigjátékokat magyarra fordította s Ivánovics Anna urbölgynék ajánlotta.

A zombori színház részvénytársaság f. év márc. 2-án tartott közgyűlésében Szemző Gyula elnök konstatálva a határozat képességét, üdvözlö a szép számban megjelent részvényeseket, az ülést megnyitottnak nyilváníttja. Zsuffa Vince jegyző felolvassa az ig. választmány jelentését, mely egész terjedelmében jóváhagyólag tudomásul vétetik, azon hozzátevéssel, hogy Honyadi és Spitznagel építkezési vállalkozók követelésére nézve a közgyűlés megbizzza az igazgatóságot a további lépések megtételére. Az 1883-ik évi számadások a felügyelő bizottság jelentése alapján Mihályi János urnak indítványára, hogy a 4562 forint 09 kr. tiszta jövedelem az adósságok fedezetésére fordítsák, — elfogadjatik. — A leköszönt három igazgatósági tagnak helyébe egyhangulag dr. Alföldy Gedeon, dr. Spitzer Mór és Tarcay Mór választották meg. Felolvastatván a zombori színház részvénytársulat vagyonának Zombor sz. kir. város tulajdonába leendő átadása tárgyában, az igazgatóság által előterjesztett határozati javaslat, mely szerint a 64723 frt 54 kr. értékű színház, melléképületeivel együtt, a városnak 60,161 frt 45 kr. értéken azon feltételekkel adatik át, hogy a részvénytársaság szenedőleg megillető 29,000 frt függőadóságot azonnal; a részvénytöke visszafizetése pedig törlesztés útján 15 év alatt évenként 40 részvénynek kisorsolásával eszközöltessék, több hozzászólás után egész terjedelmében elfogadjatik s keresztül vitelével az igazgatóság megbizatik. Az alapszabályok némely szakaszainak módosítása tárgyában hozott határozati javaslat felolvasatván, észrevétel nélkül elfogadjatik.

Irodalom.

Kiadásomban Vörösmarty Mihály összes művei fognak megjelenni, tehát azok is, melyek az utolsó kiadások egy pötkötben ígértettek, de soha meg nem jelentek, melyek a halhatatlan költő halála után, mint kéziratok találtak s eddig kiadva soha és sehol nem voltak. A kiadás becsétését, az erre legilletékesebb írónk, Gyulai Pál volt szives magára vállalni nemcsak, hanem ugyan ő fogja az egyes műveket jegyzetekkel kísérni, a mi a kiadás becsétésén kívül emelni fogja. Az egész mű nyolc kötetben jelen meg és pedig úgy, hogy f. évi május havától kezdve minden két hónapban jelen meg egy kötet. A nyolc vaskos kötetnek ára: füzve 20 frt, pompás díszkötésben, arany metszéssel és vágással 30 frt. Előfizetési árul 5 frt küldendő be, mely összeg az utolsó két kötet szállításánál levonásba fog hozatni. A szállítás kötetenként bérmentve, utánvétellel, fog történni. A mi a kiállítását illeti, az a lehető legpompásabb lesz, szép, nehéz papíron, a legszebb betűkkel. Erre való törekvésben halálnak is kifejezést akarok adni hazám iránt. Midőn ezeket egyszerű szavakkal elmondtam, újból kérem a haza nagy közönségét, hogy szerezze meg a kincset, melyhez épen azért lehet előfizetés útján aránylag olcsón jutni, mivel tümegek megrendelésre bizton számítok. A könyvpiac bolti ára, igen természetes, jóval nagyobb lesz. Az egyuttal nemzeti ügyet ajánlva mindazoknak, kik a „Nyelvben él a nemzet“ jelszó igazságát elismerik, vagyok hazafias tisztelettel Méhner Vilmos, Vörösmarty Mihály összes műveinek egyedüli és kizárólagosan jogosított kiadója.

Ifj. Nagel Ottó könyvkereskedésében Budapesten a nemzeti színház bérházában megjelent a magyar általános levelező 12 ik füzet, szerkeszti Knorr Alajos. E füzetben folytatja a szerző az irodalom ismeretét. Különösen értekezik a külvilági költészetéről, ismerteti a leiró költészetet, ennek neveit, a prózai elbeszélést, a regét, legendát, regényt, a költői beszélyt és románcot; a lantos elbeszélést, a balladát, az eposzt vagyis hőskölteleményt, értekezik a szinköltészetéről, ismerteti a drámát, tragediát és a vigjátékot, népsziművet, dalljátékokat, operettet és az énekes játékokat. — Közül emlékeveset és aphorismákat és ezek után áttér a közlekedési intézetek ismertetésére. Szól különösen a postáról és a postai üzlet körébe tartozó ügyekről, különösen ismerteti a levélposta

kezelés szabályait, és hozza úgy a belföldi mint a külföldi levélpósta tarifát. Ezen tartalmú füzet ára 30 kr. Ugyanezen kiadónál kapható az Öngyűvőd című közhaznu mű is füzetekben felkötetben és egész-kötetben.

A szabadka-bajai szárnyvonal

kiépítése mellett Latinovits Gábor, megyénk bajai választó kerületének képviselője, az országház március 1-i ülésén a következő beszédet tartotta:

T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) A budapest-zimouyi vasut építéséről szóló törvényjavaslat tárgyalásakor — az 1880. évi június havában — bátor voltam a t. ház előtt részletesen kifejteni, hogy a nemzetközi, átmeneti és kiviteli nagy forgalomnak közvetítésére hivatott vonalnak kérdése csak akkor lesz egész szerencsésen megoldva, e vasut csak akkor lesz jó jövedelmező, ha annak oly mellékvonalai lesznek, melyek a tápvonal nevezetét nemcsak viselik, hanem tényleg azok is, e szempontból hozott az 1881. XLV. t. c., mely ily szárnyvonalaknak, köztük a szabadka-bajai szárnyvonalnak kiépítését is elrendelte, a főpályát ily tényleg tápláló szárnyvonalnak tartottam én már akkor a szabadka-bajai szárnyvonalat.

Kétséghelytelen bizonyítékokat, statisztikai adatokat hoztam föl harmadfél évvel ezelőtti nézetem bizonyítására, melyek — hízgeltek magamnak vele, akkor a t. háznak határozatára döntő befolyással voltak azon bizonyítékok — értékükből azon idő óta nemcsak nem vesztettek, hanem értékükben azóta emelkedtek. Nem akarom azoknak újból felsorolásával a t. háznak becses figyelmét fárasztani, mégsem mulaszthatom azonban el, hogy e vonal minél előbb való kiépítését sürgetőleg követeljem néhány adatot ez alkalommal föl ne említsék és a t. háznak különös figyelmébe ne ajánlják. (Halljuk!)

Sürgeti e vonalnak minél előbb való kiépítését állami, politikai, közgazdasági és helyi érdek. (Helyeslés.)

Az első közül legyen elég csak azt említenem, hogy e vonal a legközelebbi ponton köti össze az Al-Dunát az Al-Tiszával s hogy a Királyhágón túli részek felől, azután meg Oláhország felől az adriai tengerig egy jelentékeny útróvidítéssel járó transversalis pálya képzésére szolgál akkor, ha a Duna Bajánál át lesz hidalva és élelet önt majd a szakutcaba szorult zákány-bátaszéki vonalba is.

A helyes közgazdasági és vasuti politika követeli, hogy egy fővonalnak oly szárnyait, melyek a forgalmat tetemesen előmozdítják, minél előbb kiépíteni siessünk; már pedig a szabadka-bajai vonal Bács-megyének egy igen termékeny részén vonul át, két oly nagy várost köt össze, melyek iparának és kereskedelmének emelésére hathatós befolyással lesz.

Sokszor hallottuk már, a t. háznak mindegyik pártja hangsúlyozta, hogy ha azt akarjuk, hogy e nemzet a folyton növekedőleg rá nehezedő terhet elordja, főleg közművelődését, iparát és kereskedelmét kell minden tőlünk telhető módon lehetőleg gyorsan emelnünk; a két utóbbinak emelésére, t. ház. itt az alkalom. A magas kormány átértette ebbeli feladatának fontosságát és e szárnyvonal kiépítésére felhatalmazást kér.

Elismerem én a nemzetgazdaság körében azon elvnek fontosságát, hogy beruházásokat csak oly mértékben eszközöljünk, a milyenben erőnk engedi, de nem ismerhetem el helyesnek e tekintetben azt az eljárást, mely a már befektetett tőkének jobb kamatoztatását minél előbb nem óhajtja.

Maga e törvényjavaslat indoklása is elismeri, hogy midőn a budapest-zimouyi vasutvonalnak tervezésénél arra kellett törekedni, hogy mentől rövidebb legyen, az az alföldnek több oly vidékét kerülte el, mely a vasutálózatba való bevonását kiváló helyzeténél, népességénél és termőképességénél fogva joggal igényelheti és a főpályája jövedelmezőségére nézve fényes eredményekről biztosít. Bács-megyének azon része pedig, melyen a kérdésben forgó vonal lesz átmenendő, nemcsak népes és nagy termőképességgel bír, hanem e vonal két főpontjának, Szabadkának és Bajának, már szépen fejlett kereskedelme és ipara is van, melyeknek csak bénítására szolgálja az, ha e vonal minél előbb ki nem építtetnék.

Ezekből láthatólag itt az állami és közgazdasági érdek annyira egybe van forrva a helyi érdekekkel, hogy azokat egymástól elválasztani, az utóbbinak az előbbiektől föltűnő elsőbbséget tulajdonítani, jóbiszeműleg nem lehet; elismeri ezt a törvényjavaslat indoklása is, midőn azt mondja, hogy „Baja város és vidéke rég táplálja és sürgeti jogosult és tagadhatatlanul közgazdasági fontossággal bíró amaz igényeinek megvalósítását, hogy az időközben törvény által is biztosított vasuti építkezési létesítések és ezáltal a nagy fejlődésre képes, termelés tekintetében pedig már most is jelentékeny vidék a forgalom közvetítésének könnyebbégében mielőbb részesíttessék; tekintettel továbbá arra, hogy az Ujvidéki már is megnyitott s még ez évtolyamán egész Zimouyig megnyitni szándékolt fővonalnak jövedelmezősége eme táppályára várható jelentékeny forgalmával is fokoztassék.”

De e pályának kereskedelmére, iparára és közgazdaságára háruló nagy fontosságát átértette maga Baja városa és környékének lakossága is, minek világosan szóló bizonyítéka az, hogy e szárnyvonal kiépítési költségeinek fedezéséhez majdnem 400,000 forinttal járul.

Midőn ezekben a szabadka-bajai szárnyvonalnak állami, politikai, nemzetgazdasági és helyi szempontokból való fontosságát és kiépítésének sürgősségét inkább csak érinteni, mint részletesen kifejteni óhajtottam, kérem a mélyen tisztelt képviselő házat, hogy e szárnyvonal kiépítésére a magas kormány által ez alkalommal kért 800,000 frtnyi hitelt engedélyezni méltóztatnék. (Helyeslés és tetszés a jobboldalon.)

Az országház a kért 800,000 frtot megszavazta.

A megyei történet érdekében.

Bács-Bodrogh vármegye történelmi társulata mult évi október 16-án tartott első közgyűlése óta végre megszületett, s azóta lelkes fejeinek buzgalma segítségével nemcsak terjeszkedett, de pár ízben életjelt is adott magáról. A tisztikar megalakítva, a vármegye intelligens eleme az ügynek megnyerve, a működés megkezdve, tehát minden meg van téve, a mi e társulatot társulattá qualificálja. Azonban szerény nézetünk szerint (s hisszük, hogy e nézetünkben sokan osztoznak) még nincs minden megtevé. Társulatunk él, halad, de nem úgy él és nem úgy halad, a miat élnie s haladnia kellene. Ez iránt kívánok szólni; s ha nem mindenben fogok helyesen szólhatni, magam kérem az illetékes köröket, szóljanak e tárgyhoz, mert agyonhallgatással mire sem mehetünk.

A tudomány nem kaszok tulajdona többé. Nem lehet azoké főképp, ha egy megyei társulatról van szó, hol kiterjedt működés- és buzgalomra van szükség s hol a megye minden fia tehet valamit. Ezért első és legfontosabb kelléknek az egyetemes működésre nézve azt tartjuk, hogy a mult évben megindult mozgalom most, a társulat megalakulása után ne szűnjék meg, sőt inkább fokoztassék. Kérdés persze, hogy e mozgalmat miként lehet fenntartani s miként fokozni. Nézetünk szerint a következő módok és eszközökkel: 1) ha az egylet tagjai iparkodnak barátaik- és ismerőseiket ez ügynek meggyerni, hogy az egyletnek ne 200, hanem legalább is 1000 tagja lehessen; 2) ha a helyi lapok ez ügy iránt több rokonszenven tanusítanak s olvasó közönségükkel többször és többit olvastatnak, mint eddig olvastattak; 3) ha a társulat gyűléseit évenként a vármegyének legalább is négy különböző városában fogja tartani, hogy a vidéki tagok legalább a hozzájuk közelebb eső gyűlések egyikén megjelenhessenek; végre 4) ha a társulat nem évkönyvet ígér, hanem nyomban egy havonként vagy két havonként megjelenő folyóiratot indít meg.

A helyi történet iránti érdek felköltése- és ápolására, továbbá fenálló társulatunk kitűzött szent céljának elérésére — ismételve vagyunk bátrak hangsúlyozni, hogy az itt elsorolt négy pontban foglaltak megvalósítását általában, de különösen azok utolsóját, mely a társulat állandó organumát képezendő folyóiratra vonatkozik, felette szükségesnek tartjuk. Nem akarjuk e helyütt egy organumlap fontosságát fejtegetni; nem említtjük a felekezeti, politikai pártok, nemzetiségek lapjainak célját; csak egyszerűen arra utalunk, hogy a hazánk területén létező hasonló társulatok mindenikének van folyóirata. Az évkönyvet nem tartjuk olyannak, mely a folyóirat helyét csak legkevésbé is pótolhatná. A közönség szeret kézzel fogható eredményt látni. Ha minden egy vagy két hóban lát asztalán egy füzetet, melyben a társulat életjelt ad magáról, történeti, néprajzi, régészeti cikkeket közöl; külső összeköttetésénél fogva az országos történeti s régészeti mozgalmakról kimerítő jelentést ad; ha közli a leletek számát, a belépő, működő s leleteket felmutató tagok névsorát; s szóval, ha az mintegy hü regestruma az egylet bel- és kül életének és érdekének: úgy bizonyára az általa képviselt érdekek fentartója és terjesztője is leend. Csak ez lesz képes előidézni, fenntartani s fokozni azon mozgalmat és érdekeltiséget, melyre, ha valamelyik, úgy a mi társulatunknak szüksége van. Ily folyóirat létesítése pedig éppen nem állana sokból, ha egy szerkesztői bizottság alakítottatnék, melynek tagjai a vármegye történelméről foglalkozó nevesebb írói lennének, kik aztán első sorban gondoskodnának annak szellemi fentartásáról. Az anyagi támogatás erre önmagától következnek.

Csak ennyit akartunk mondani; mely után nem marad más hátra, mint hogy nézetünket az illetékes körök szives figyelmébe ajánljuk.

Dudás Gyula.

Kertészkedjünk!

Mi sem tükrözi vissza szebb vonásokban az embernek a szép iránt való érzékét, mint az, hogy szereti lakását kerttel övezni; ezzel mintegy darab szabad természetet varázsolva közvetlen rendelkezésére, hol övéi körében elcsevegve, a természet szépségén elandalogva — nyugodtan adhatja át magát a munka után édes nyugalomnak.

Régi szokás a lakást kerttel övezni; eredete talán még régebb ama kornál is, melyben a történelem a mesével összefolyik. Ki ne hallott volna valamit Szemiramis tündéri kertjeiről? A görögök, rómaiak a művészet és jó izlésben az ókor korifeusai kerttel öveztek csinos nyaralóikat. A kertészet előhaladottsága a népek műveltségi fokával áll párhuzamban. A műveletlen nomád népnél a kertészetnek nyomára sem akadunk, s viszont az intelligenciának bizonyos előhaladottabb fokát képzelné sem lehet kertészet nélkül. Az emberi erkölcsök szelidülésével, az izlés finomodásával arányban haladt előre a kertészet, az egyszerű házikerttől az izléses kastélyparkig, amelynek változatossága és mégis összhangzó szépsége lehetetlen, hogy kellemes hatással ne legyen az ember kedélyére.

Ha a házikertek egy részében haszonkertészet üzetik: a szép a haszonnal lesz egyesítve. A haszonkertészet leginkább a vidéken bír jelentőséggel, a hol a gazda részint saját háztartása szükségletének fedezésére, részint — ha a helyi viszonyok arra kedvezőek — eladásra termeli a különféle zöldséget, főzelék-telét és gyümölcsöt. A vidéki ember gyakran utalva is van a nevezett háztartási cikke természetére, mert nem szerezheti be azokat, mint a városi ember — piacon.

Eltekintve attól, hogy a csinos kertek, gyümölcsösök, nagy mértékben emelik a közég szépségét, a házikertek okszerű kihasználásában és művelésében a falusi gazda egy célszerű eszközt talál fel, mellyel szabad óráit kellemessé teheti.

De fájdalom! e tekintetben a vidéki kertek még sok kívánni valót hagynak hátra. A barátságos hely helyett, mely a család, különösen az apró sarjadednek kedvenc helye, — a disznóvénnyel körözött illatos virággyak helyett, — a jól ápolat vetemény és gyümölcskert helyett, a legtöbb esetben egy zagyvalé-

kot találunk, de nem kertet. Az öröm, élvezet és haszon forrása — a kert — nem ritkán csak teher, mely a legtöbb esetben az „asszony” vállait nyomja, vagy a cseléd gondjaira van bízva. A család férfitagjainak kisebb gondjuk is nagyobb annál.

Igaz, a férfiak el vannak foglalva künn a földön vagy az udvaron egyéb teendőkkel, de ez nem mentség, mert még mindig maradna elegendő idejük a gazdaság e nem kevésbé jövedelmező és szép ágára is némi figyelmet fordítani.

Nevezük a gyermeket saját nevével: az érzék hiánya biz ez — a természet szépsége iránt, vagy nem ritkán a nyerseségből és tudatlanságból eredő közöny.

Néha csak a jó példaadás, a kezdeményezés hiányzik a faluban, a gazdákat kertészetre ösztönözni.

Ha az egyén után nézünk, aki jó példaadás által a vázolt állapotokat megváltoztathatná, a vidéken a kertészet iránt az érdeklődést felkeltő: úgy leginkább a tanítók volnának hivatva a kérdés megoldására. Ők — mint rendszeren az iskolakert tulajdonosai — a dolog iránt lényeges érdeklődéssel kell hogy legyenek, de már állásuknál fogva is a közönségben legjobban hathatnak a kertészet emelésére.

Kiválóan háládatos tere nyílik a tanítónak, ha az oktatása alatt levő gyermekekben felkelti az érdeklődést és szeretetet a természet szépsége, a kertészet kellemessége és hasznossága iránt. A tanuló játszva elsajátítja a kerti munkákat, hozzászoknak a rendhez, tisztasághoz, érzékek lesz a természet és szép iránt. A gyermekkori benyomás pedig eltűrülhetetlenül megmarad az emlékekben, s a kert iránt való szeretet és érzék a későbbi években is hasznos működés által fog nyilvánulni.

Rombay Dezső.

A PIROS BUGYELLÁRIS.

Ujfalusi Károlytól.

Aki Botka Mihályról mitsem hallott, az hallhatja még e nevet Kishegyesen említeni eleget, értesülhet egy Botka iskola alapítványról, mellyel nevével mintegy megörökítette falujában. De ha ezt nem tette volna is — a nép emlékezete hálás azok iránt, kik érte fáradoznak, megmaradt sok és sok reminiscencia, mely él — melyről mesélnek — és melyek iránti kegyeletet az apák fiukba öntenek.

Nagy s ritka becsületességű ember volt és mint egy falu tudós papja elég alkalmat nyílt, hogy nagy és jó befolyást gyakoroljon a népre. Önzetlen ember mint ő, nem csoda, ha hivatásának annyira meg tudott felelni, hogy a nép — hogy úgy mondjuk — félve tisztelte.

Ez a történet is, melyet most akarok megírni, csakis ő általa történhetett így, hogy az igazság, melyet egy-két rossz ember saját zsebének érdekében elfátyolozni akart, ő általa derített napfényre. Jakab gazdát, épügy mint Botka Mihályt az egész vidéken becsületes embernek ismerték és a pap és Jakab gazda között a legtisztább barátság uralkodott. Mindig abban versenyeztek, hogy ki tudja a másikat nagyobb szívesseggel lefőzni. Mikor Jakab gazda földjeiről a takarmányt a papnak eladta, akkor azt hitette el a pappal, hogy a takarmány ára leszálts és így majdnem fele áron adhatja oda neki, pedig dehogyan adta volna oda másnak annyit, hanem Botka Mihálynak! akár csak szívessegből is. De Botka Mihály nem is szorult rája, hogy az emberek szívessegeket tegyenek vele, mert elég gazdag ember volt, sőt éppen az ő elvét képezte, hogy másokkal jót tegyen.

Jakab gazda kereskedő ember is volt, a kibez a paraszt ember a nélkül, hogy otthon megmérté volna is — el merte vinni gabonáját, mert tudta, hogy tiszta kézbe teszi le és hogy Jakab gazdának megolvastatlanul is át lehet adni pénzt vagy akár milyen vagyont.

Közeledett a canicula, a mi annyit is jelent, hogy birkanyírásához kell fogni a faluban. Hozzá is fogtak és mindenki sietett vele, hogy ő vihessen előbb a gyapjút Jakab gazdához.

És egy hét alatt már majdnem megtelt a Jakab gazda magtárja: a hombár gyapjuval és éppen két juhász benyit hozzá, hogy gyapjuk van eladó. Alkudtak, míg végre megegyeztek és jó darabig hasonlítva össze a hombárban a gyapjunemet — elhagyták azt és mivelhogy nagyobb üzlet volt, áldomással is megkínálta Jakab gazda a két juhászt.

De ők a szokás ellenére megköszönték, azt mondván, hogy sietniök kell, mire Jakab gazda bekiáltta az asszonyt hogy a nagy almáriomból hozzon ki 1500 frtot, hogy a juhászokat kifizesse.

Kielégítettek és tovább mentek.

Eljött az ebéd ideje és Jakab gazda nem volt oly jókedvű mint máskor szokott lenni — borús felhő volt homlokán és annyira szokatlan volt e borús kedélye, hogy a család minden tagja észrevette, hogy itt valami baj van.

Igy tartott ez délután míg a házasszonya a Mária asszony már nem türelmetlen férje titkolását, erélyesen felszólította, hogy mondja már meg mi történt.

„Baj van, baj, — szól Jakab gazda, — mert tudd meg, hogy a piros bugyelláris, a melyben egy ezres meg oszt huszonöt forint volt, nincs meg, — elveszett — az Isten tudja hova lett.”

De most már a felhő Mária asszony homlokára is húzódt, mert nem olyan asszony ám ő, a ki olyan könnyen tudna egy ezrest kidobni, mert takarékos volt egész életében, csak azokkal nem, a kiket szeretett, azoknak adott, küldött, ajándékozott, hanem hogy ezer forint eltűnjék, mellyel annyi jót lehetett volna tenni, az vagyon fáj neki.

És az egész hét csupa kereséssel múlt el, fel-forgattak mindent a házban, nem maradt olyan zug, a melyben ne kutattak volna, de semmi — és hiába minden, nem találták sehoh.

Jakab gazda ezt a bajt elmondta Botka Mihály-nak is, kit ez az eset teljesen nyugtalanná tett és sajnálta Jakab gazdát teljes szívéből — de végre is belenyugodtak a bajba, a mint férfiakhoz illet.

De nem olyan ám az asszony mint a férfi! ő nem tudott belenyugodni, az ő éjszakája nem volt nyugodalmas, míg végre azt találta mondani férjének, hogy hallod-e te ember, én elmegyek a cigányasszonyhoz,

az szokott ilyenkor jót tanácsolni. No, több se kellett! Jakab gazdának! mert haragos természete is van ám neki, mikor ráhozzák öneki, a ki egész életében vallásos ember volt és sohasem hitt se boszorkányban, se ürdögben, se babonában, neki azt mondani, hogy egy cigányasszony várcsálása majd segít a baján! Volt is mit hallgatni Mária asszonynak a jó indítványért, — hanem hát Mária asszony már megszokta, hogy végig hallgasson Jakab gazdától egyet-mást. De hiába hordta le őt érte Jakab gazda — az asszony csak nem hallgatott rá és délután még elment a kártyavető cigányasszonyhoz. A cigányasszony otthon volt és nem tudta hova magyarázni ezt az uri látogatást, csak nem akar Mária asszony szerencsét hányatni magának, azt még a cigányasszony is tudta, hogy milyen hü feleség, — de csak gondolta magában, hogy ez egyszer a Jakabék is rászorultak az ő tanácsára.

„No Kaesa néni — szólítja meg Mária asszony a cigányprófétát — tud-e jól kártyát vetni, mert most nagy szükség van rá?” és előadja a cigányasszonyiak az egész történetet, a mit csak tudott az esetre vonatkozóan.

Kaesa néni előszedte a tudományos könyvét, a kártyáit, melyekkel már annyi lánynak és legénynek telebeszélte a fejét és mintegy érezte, hogy most az egyszer okosabban kell beszélnie, mint idáig, mert nagy dolog forog kérdésben — ezer és 25 forint. Kezdte a kártyahányást és mikor egyszer körül volt, azt mondta, hogy: „a pap”. Mikor másodszor körül volt, megint azt mondta, hogy „a pap” és harmadszor megint „a pap.”

„Ejnye Kaesa néni — mondja Mária asszony — hiszen mit tudhatna a pap erről a históriáról?”

A cigányasszony csak megmaradt a szava mellett, hogy „a pap.”

Mária asszony ott hagyta a cigányasszonyt és már majdnem megbánta hogy nem hallgatott az ura szavára. De mindég fejében volt a cigányasszony háromszoros jósszáva: „a pap, a pap, a pap.” Már nem bírta magát visszatartani, el volt készülve, hogy ura jó keményen leszidja, ha bevallja neki, hogy a cigányasszonynál volt, — de az asszony nem tud titkolni és Jakab gazdának elmondta a cigányasszony jósszavait. Bekövetkezett az, mire Mária asszony számított. Jakab gazda nagyon haragudott, hogy a felesége olyan babonás.

De nem ment ám a dolog el úgy simán, a hogy Jakab gazda gondolta, hanem Mária asszony nem tárgyalt és kinyilatkoztatta, hogy addig nem hágy békét, míg ura el nem megy a paphoz és megmondja neki, hogy mit jósolt a cigányasszony.

Jakab gazda elvégre eltökélte, hogy kinevetteti magát Botka Mihály által a felesége kedvéért és elment hozzá, előadta neki, hogy a cigányasszony azt várcsálta: „a pap, a pap, a pap.”

„Jól van — azt mondja Botka Mihály — Jakab gazda javáért még a boszorkányba is hiszek egy darabig. Különbösen is holnap vasárnap van és a templomban ki fogom hirdetni, hogy a ki talált egy piros bugyellárist 1025 frittal, az tartsa lelki erénynek, hogy visszaadja a tulajdonosának, hátha használ majd ez.”

Másnap a szép vasárnapi napon a nép teljes számban templomba jött, mert tudták, hogy Botka Mihály prédikációt tart.

És tartott is prédikációt, mely a nép szívéhez szólt, megemlítette, hogy olyan embernek történt baja, a ki a falu annyi szegényeit segíté és a ki az egész világnak szivességeket szeret tenni.

Jakab gazdának már az első pillanatban, midőn észrevette, hogy bugyellárisa eltűnt, gyanuja volt arra a két juhászra, a kiktől a gyapjút megvette, de jó hírben álló emberek voltak és azért eleinte a papnak sem akart e gyanujáról nyilatkozni.

A prédikáció után Jakab gazda elment Botka Mihályhoz és megköszönte szivességét és beszéd-beszédet ért és Jakab gazda is könnyű beszédű ember, míg végre a két juhász gyanúsításáról is tett megemlítést.

Botka Mihály erre rögtön elhatározá, hogy a juhászokat magához hivatja.

Jakab gazda haza ment és teljesen a sorsra bízta ügyét.

A főtisztelendő ur elküldött a két juhászáért, kik nemsokára megérkeztek. „Fiaim — ugymond a főtisztelendő — magamhoz hivatlak benneteket, hogy számadást kérjek tőletek azért a piros bugyellárisért, melyet Jakab gazda elvesztett és ti megtaláltátok, szóljatok megtaláltátok e?”

„Nem találtunk mi bugyellárist főtisztelendő ur”, volt mindkettejük felelete.

A felelet után Botka Mihály szemükbe nézett és úgy álltak ott, mintha egy bíró előtt állanak, ki élet és halál felett rendelkezik.

„Ti tagadjátok fiaim, tagadhatjátok azt más előtt, de nem én előtt, mert én belátok szívetekbe, látom azt, hogy kényszerítetek magatokat a tagadásra, mert féltek attól, hogyha kitudódik, akkor az igazságszolgáltatás büntetést fog rátok mérni, de én elítéltem álltok mostan, ki szigorúbb bíró vagyok, bár sem büntönnel, sem halállal nem fenyegethetek, de magasabb úrnak a küldöttje vagyok, ki isten szent ítélete elé idéztelek most benneteket, hogy megkérdézzem elad-játok-e lelki üdvösségeteket egy ezres bankóért?”

A két fiatal ember úgy állt ottan, mintha megmerevedtek volna, és Botka Mihály pillantására összszereztek és egyik sem tudott a lelki atya szemébe nézni.

„Fiaim, én látom azt, — mondja tovább Botka Mihály — ti bűnösök vagytok, hadd lám, hogy van-e legalább annyi bátorságotok, hogy azt bevalljátok, ha nincs, akkor érdemesek vagytok, hogy elkárhozzatok isten és ember előtt, de számítsatok rá, hogy van még egy bíróság, a mely elé minden ember kerül, ott majd az igaz bíró fog benneteket kérdezni, hogy mit cselekedtetek és akkor majd még nehezebb lesz a felelősség mint most.”

A főtisztelendő eddig még nem volt teljesen bizonyos arról, hogy ők a tettesek, de mikor a halálsápadt arccal és az egymásra vetett tekinteteket észrevette, teljesen meggyőződve a gyanú alaposágáról, mondá:

„Jól van, ne valljatok, akkor átkom fog kísérni. Botka Mihály átkoz meg benneteket, a ki még soha senkinek a fejére sem szórt átkokat, evvel az átkokkal

mentek majd isten szigorú törvényszéke elé; én meg akartalak menteni benneteket, de ti nem akartátok, úgy hát vesszetelek!”

A két legény halálsápadt lett, „főtisztelendő ur, — szólt az idősebbik — bevallunk mindent, az Istenért ne átkozzon bennünket el” és megtört lélekkel állottak a bűnösök előtte, félve, mintha magával az istenséggel állnának szemben.

„Ha bevalljátok fiaim, — felelt a főtisztelendő — Isten is megbocsát és Botka Mihály is kezeskedik, hogy senki sem fog törvényt utján keresni benneteket, hát meg van még a pénz mind?”

„Az ezres megvan, — felelé az idősebb juhász — a 25 frotot elköltöttük főtisztelendő ur.”

„Se baj, — mond Botka Mihály — azért meg fog bocsátani nektek Jakab gazda és pedig — az idősebbre mutatva — te rögtön el fogod hozni azt a bugyellárist, te pedig — a fiatalabbra mutatva — itt bevarod míg eljön.”

A juhász elment, alig telt el egy fél óra, felvágó elhozta a piros bugyellárist, melyben benne volt az ezres.

„Mert mehettek, — szólt Botka Mihály — az az ember, ki bűnét még bevallja és megbánja, az nem süllyed el, abban még jó lélek lakik, és máskor is ne adjátok el lelki üdvösségeteket egy ezres bankóért.”

Jakab gazda ezekről még mitsem tudott.

Másnap délelőtt a pap kocsi megérkezett azzal az üzenettel, hogy a főtisztelendő ur hivatja egy pár percre Jakab gazdát, ki már majdnem elfeledve az egész ügyet, sietett, hátha egy szivességre kéri fel Botka Mihályt.

Botka Mihály egész angol hidegséggel hívta be Jakab gazdát és az ágyhoz szólította, hol egy egész sereg pénztárca és bugyelláris volt egymás mellé sorozva.

No Jakab gazda, ugymond, melyik bugyelláris-hoz hasonlított az a maga elveszett piros bugyellárisa?

Jakab gazda csak tréfának vette a doigot és kezdte szemléltetni, míg végre azt mondta: bizony egyikhez sem főtisztelendő ur — Nem, mond Botka Mihály, de hát jöjjön csak be a másik szobába, hátha ott találkozik egy hasonló!

És bementek mindketten, ott az asztalra mutat a főtisztelendő ur — talán ilyen volt mint ez?

Jakab gazda teljesen meg volt lepelve.

Igen, mond Jakab gazda, nemesak hogy ilyen volt, hanem ez az!

Jakab gazda már kezdett a csodákban is hiszni, de Botka Mihály nem sokáig hagyta megfektetlenné el talányt és elmondta neki az egész esetet úgy amint volt.

Volt öröm a Jakabék házában, de legjobban örült a gazdasszony, mert lám bebizonyult a cigányasszony jóslata, hogy a pap, a pap, a pap.

Igen, ezt csak a pap tudta megtenni és kieszközölni, mert ő ismerte a népet és tudta mit és hogy kell vele beszélni.

Jakab gazda nem tudta miképp meghálálni ezt a szivességet, mert Botka Mihály nem fogadott el semmit a szó szoros értelmében, se ajándékot, se semmit, sőt mikor Jakab gazda száz narancsot küldött neki, melyeket Pestről az ő számára hozott, azt felelte a lánynak ki elvitte azt részére: „Vidd vissza lányom, nálatok több a gyerek, jobban elkel, oszt majd ha ti ti kertetekben nő ilyen narancs, akkor nem bánom, elfogadom majd az ilyen ajándékot.”

Az évek elmúltak és a kis lányból, aki akkor a narancsokat vitte Botka Mihálynak, menyasszony lett és lakodalma napján halt meg Botka Mihály.

Jakab gazdára lesújtólag hatott e d-rék pap halála, nem — gondolá és úgy is tevő, — Botka Mihály halála napján nem szabad senkinek jókedvűnek lenni és a lakodalom el lett halasztva egy hétre.

Ilyen ember volt Botka Mihály, áldásos volt egész élete és áldás kíséri halála után is emléket.

Eduárd.*

Angolból.

„Kardod mért oly bevárezett?”

Eduárd, Eduárd!

Kardod mért oly bevárezett?”

Búsan tekintesz, — ó!

„Ó meggyilkoltam sólymomat,

Anyám, anyám!

Ó meggyilkoltam sólymomat,

S több nincs amint ez — ó!

„A sólyom-vér nem oly piros,

Eduárd, Eduárd!

A sólyom-vér nem oly piros,

Fiam, ismérd meg — ó!

„Ó meggyilkoltam lovamat,

Anyám, anyám!

Ó meggyilkoltam lovamat,

S oly hü volt s délceg — ó!

„Lovad vén volt s nem kelle már,

Eduárd, Eduárd!

Lovad vén volt s nem kelle már,

Más kinez, más baj — ó!

„Ó jaj, meggyilkolám apám,

Anyám anyám!

Ó jaj, meggyilkolám apám,

S úgy fáj szívem, jaj — ó!

„És mit téssz majd bűnbánatul?”

Eduárd, Eduárd!

És mit téssz majd bűnbánatul?”

Fiam, valld meg te — ó!

„A földön nyugtom ne legyen,

Anyám, anyám,

A földön nyugtom ne legyen,

Megyek tengerre — ó!

* Mutató az ifjú költőnek sajtó alá készített kötetéből.

„S mivé legyen majd hajlokod?”

Eduárd, Eduárd!

S mivé legyen majd hajlokod?”

A szép lak s földed — ó!

„Hadd álljon, mignem összedől,

Anyám, anyám!

Hadd álljon mignem összedől,

Ne lássam többet — ó!

„S hová legyen nód s gyermeked?”

Eduárd, Eduárd!

S hová legyen nód s gyermeked?”

Ha tengeren járj — ó!

„Nagy a világ, kolduljanak,

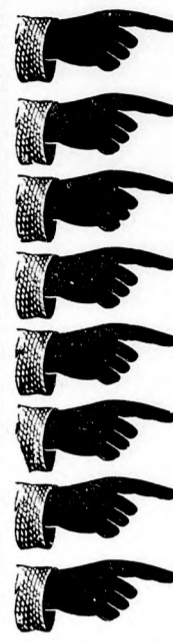
Anyám, anyám!

Nagy a világ, kolduljanak,

Többé nem látnak — ó!

Csicsáky Imre.

NYILTTÉR.*

MATTONI-ÉRTÉ
GLIESHÜBLER
Legtiszább égyvényes
SAVANYU-KÚT
legjobb asztali- és üdítő ital,
kitünő hatásának bizonyult köhögéssnél,
gégebajoknál, gyomor- és hólyaghu-
rutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

30-6

* Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

263. szám.

Pályázati hirdetmény.

Bresztovác községében üresedésben levő, s szabályrendeletileg megállapított 20 kr nappali, és 40 kr éjjeli látogatási díjon felül évi 40 ftt készpénz fizetéssel, és egy 425 [] ölnyi területű szűrűskertnek hasznélvezetével egybekötött községi szülésznoi állomásra ezennel pályázat nyitattik. — Kellően felszerelt pályázati kérvények folyó évi március hó 23-ik napjának d. e. 8 órájáig mint a választási határidőig aláírott előjárásához benyújtandók.

Bresztovác, 1884. évi február hó 23-án.

Zányi Félix,

jegyző.

Haumann Máttyás,

3-2

bíró.

Hirdetés.

Van szerencsém a n. é. közönség becs s tudomására hozni, hogy a

Szent-György téren,

szerb egyház község sarok-boltjában

fűszer-, anyag-, papir- és írószerek, déli gyümölcs,

legjobb sajt és csomag, kitünő bor, pálinka, leg-

finomabb tea és rum, válogatott gőzmalmszt.

és az említett cikkekre vágó mindennemű

árukkal

jól berendezett üzletet nyitottam.

Az eddig szerzett tapasztalataimat

mindenkor arra fogom fordítani, hogy

nagyrabecsült vevőimet legjobb árukkal,

mérsékelt árukkal, gyors szolgálattal töké-

letesen kielégíthessm.

Zomborban 1884. február hóban.

Teljes tisztelettel

3-3

Gergurov Szredoje.

Egy 6 lóerejű gőzgép és egy 8 lóerejű cséplőgép,

legújabb szerkezetű, a mult évben

Marschal Sons & Comp. cégtől vá-

sárolva, kedvező feltételek mellett

eladók.

Jagerovits Sv. és Gergurov Dániel

Zomborban.

3-1

Árverési hirdetmény.

Mely szerint közhírré tétetik, hogy Flesch Mór és Biermann Rozália felperesek részére Schön Ignác német-palánkai lakos alperes ellen Német-Palánkán f. é. január hó 15. és 16-ik napján bíróságilag lefoglalt ingóságok, u. m.: különféle bolticikkek 1884. évi március hó 3-ik és következő napján délelőtt 11 órakor Német-Palánkán alperes lakásán nyilvános árverés útján azonnali készpénzfizetés mellett eladatni fognak.

Kelt Palánkán, 1884. február hó 20-án.

Haba István,
bir. végrehajtó.

Árverési hirdetmény.

Mely szerint közhírré tétetik, hogy Lázár et Stern felperes részére Schön Ignác alperes ellen N.-Palánkán m. é. december hó 11-ik napján bíróságilag lefoglalt ingóságok, u. m.: rizskása, sztjánoskenyér, cérna, füge, mozsolya szőlő, olaj stb., 1884. évi március hó 3-ik napján délelőtt 11 órakor Német-Palánkán alperes lakásán nyilvános árverés útján azonnali készpénzfizetés mellett eladatni fognak.

Kelt Palánkán, 1884. február hó 19-én.

Haba István,
bir. végrehajtó.

Árverési hirdetmény.

Mely szerint közhírré tétetik, hogy Szerencsi E felperes részére Schön Ignác német-palánkai alperes ellen N.-Palánkán m. é. december hó 10-ik napján bíróságilag lefoglalt ingóságok, u. m.: cérna és petroleum 1884. évi március 3-ik napján délelőtt 10 órakor Német-Palánkán alperes lakásán nyilvános árverés útján azonnali készpénzfizetés mellett eladatni fognak.

Kelt Palánkán, 1884. február hó 19-én.

Haba István,
bir. végrehajtó.

Gergurov Dániel

vaskereskedése Zomborban

két fiatal segédet óhajt üzletében alkalmazni. — Pályázóktól megkívánatik, hogy jó eladók legyenek, azonkívül a magyar, szerb és német nyelvet tökéletesen beszéljék. — Ajánlatok azonnal tehetők. 3-1

Bolt- és lakáshelyiség bérbeadása.

A főutcában levő volt

GOLDFAHN SÁNDOR

régi üzletének helyisége lakással együtt a **Falcione Lőrinc-féle 168. sz. alatti házban május hó 1-től** bére adandó.

Közelebbi értesítést ad

Goldfahn Sándor.

3-2

HARLANDER

kötőfonala és orsócérnája

(Strickgarn) 16-12 (Spulenzwirn,)

A bécsi és párisi világtárlaton a legelső díjakkal kitüntetett.

Kitünő minősége miatt közkedvelt.

A kötőfonál gyári jegye.

Az orsócérna gyári jegye.

Kaphatók a haza minden nagy- és forgalmas kis-kereskedésében.

Berlin. — **HOFF JÁNOS** csász. kir. udvari malátakészítmények gyárosa Bécsben. — Szt.-Pétervár.

malátakivonat egészségi sör.

Az általános elgyengülés, mell- és gyomorbetegségek, sorvadás, vérszegénység s az altesti szervek rendetlen működése ellen. A legjobbnak bizonyult erősítő szer üdülőknek minden emü betegségek után. Ára palackonként 60 kr.

A gyógyanyag és az egészséget előmozdító készületek belföldi egészségügyi kiállításának London 1881. érdem oklevele.

Aláírások:

Ő fensége Viktoria angol királyné. — király ő fensége az edinburgi herceg. — Spenser, a kiállítás elnöke. — John Eric Erichsen, a bizottság elnöke. — Judge Mark B. titkár.

koncentrált malátakivonat.

Mell- és tüdőbajok, idült köhögés, hurut és gégefő-bajok ellen. — Biztos siker s igen kellemes szer. Palackonként 1 fittal és 60 krral is.

maláta-csokoládé.

Testi és idegyengeségben szenvedő egyéneknek felettebb tápláló és erősítő. Ez igen kellemes ízű kiváltságos ott igen ajánlható, hol a kávé élvezete mint nagyon izgató meg van tiltva. Egy negyedkilos csomag 1.80 kr., 00 és 60 kr. Egy fél kilos csomag 2.40 kr., 1.60 kr és 1 ftt.

Köhögés, rekedtség, mell- és gyomorbetegségek, elerőtlenedés, lesoványodás, emésztési gyengeség ellen a legjobbnak bizonyult erősítő szer bármely betegségből üdülők számára.

15-8

58-szor kitüntetve

Alapított 1847-ben.

A valódi malátakivonat készítmények feltalálója s egyedüli készítője:

HOFF JÁNOS

csász. kir. udvari szállító urnál, csász. kir. tanácsos.

Európa csaknem valamennyi fejedelmének udvari szállítója. Bécs I. gyári raktár: Graben, Bräunerstrasse 8. — Gyári helyiség: Grabenhof, Bräunerstrasse 2.

Elismerő nyilatkozatok és megrendelések főbb és a legmagasabb egyéniségek részéről 1882-ben ő császári fensége Károly, Lajos főherceg, Frigyes főherceg, király ő fensége a valesi herceg, Ligne herceg, az oldenburgi herceg, a reussi herceg, Ferenczy kisasszony, királynőnk ő felségének felolvasójai; Mária Valéria hercegnő királyi által, mint dr. Bamberg, Schrötter, Schmitzler, Granichstatten s számos más által Bécsben.

Öt legújabb gyógyjelentés és köszönetnyilvánítás Bécsből és a vidékről 1883. szeptemberben.

Sok százezeren, kikről már lemondtak, a HOFF JÁNOS féle malátakészítmény által (malátakivonat egészségi sör) meglőnek mentve, egészségüket visszanyerték, annak még ma is örövendek. (A felülültek saját szavai.)

Tekintetes ur! Teljes egy évig sinlőtem fájdalmas gyomorhurutban és köhögésben, hasztalan volt minden gyógyszer, míg csak az ön kilinő HOFF JÁNOS-féle malátakészítményeit nem használtam; néhány hónapja a köhögés tökéletesen megszűnt, étvágyam ismét megijött s egészségem az ön HOFF JÁNOS-féle malátakivonat egészségi söré által tökéletesen helyreállt. Fogadja legforróbb köszönetemet. Egyidejűleg egy magyar nyelven irt köszönő-iratot mellékelek, sziveskedjék azt minél szélesebb körben elterjesztetni. Mező-Kovácsbáza. Dr. Nagy Alajos, plébános.

Tekintetes ur! Felkérem az ön HOFF JÁNOS-féle malátakivonat egészségi söréből 13 palack s két zacskó maláta-mellcukorkának postautárvétel mellett való azonnali gyors megküldésére. Örömmel tudatom, miszerint én az ön gyártmányait igen szivesen használok s azok nekem igen jól is tesznek s gyógyhatásosak. Mély tisztelettel Szt.-Andrá, Villach mellett, 1883. szeptember 5. Feichl M., igazgató.

Orvosi gyógyellsmervény.

Tekintetes ur! Van szerencsém önnek azon kellemes tudósítást tehetni miszerint a HOFF JÁNOS-féle maláta készítmények eddig még valamennyi betegnél, kik légrőszervi bántalmak, étvágyhiány s emésztési bántalmakban már régebb idők óta szenvednek, a legsikeresebbeknek bizonyultak, miért is újból felkérem önt, postai utárvét mellett „Guscha János urnak Brünben“ cím alatt, 28 palack malátakivonat egészségi sör és 3 zacskó malátacukorkának a megküldésére Grottau, 1883. szeptember 9. Mély tisztelettel Dr. Fröde József, gyakorló orvos.

Főraktár: **Falcione Gusztáv** urnál Zomborban, továbbá minden nevezetesebb gyógyszerárban. Baján: Michits István. Szabadkán: Farkas József, Sztokovits Döme. Ujvidéken: D. Koda, Wagner testvérek. Verbászon: Ferenczy József gyógyszerárban. Zentán: Kupkay Géza gyógyszerárban.

ÓVÁS! Csakis valódi HOFF JÁNOS-féle maláta gyártmányokat kell kérni a cs. kir. keresk. törvényszéknél Ausztria-Magyarországban bejegyzett jeggyel (a feltaláló arcképével.)

Páris. — London. — Budapest. — Grác. — Hamburg. — Frankfurt a Majna mellett. — New-York.

Ü z e t a l a k i t á s i é v e 1 8 4 7 .

Valamennyi HOFF JÁNOS-féle maláta készítmény 58-szor lett császárok és királyok által kitüntetve.